

„Bunicul“

Este foarte greu să vorbești despre un Artist. Despre acesta vorbește opera lui. Iar opera marelui actor și profesor Dem Rădulescu a fost BUCURIA. Bucuria de a se juca, bucuria de a fi, bucuria de a fi actor, de a juca, de a fi „în spectacol“.

Dem Rădulescu omul, actorul și profesorul a fost un SPECTACOL.

Vital, spontan, timid, demn și generos, cu o intuiție ieșită din comun, cu o imaginație demolatoare și cu un excepțional simț al esențialului, cu nimitabile exemplificări și cu unice comparații între teatru și realitate, intrate deja în legendă, Dem Rădulescu a fost un FENOMEN.

Pe scenă, în filme sau la televiziune era de un profesionalism desăvârșit, disciplinat și chiar sever. La școală, ultima lui generație de studenți – a zecea – îl poreclise „Bunicul“.

„Bunicul“ își iubea studenții și-i apăra, îi ajuta să-și câștige încrederea în ei și le dădea curaj, îi învăța să iubească teatrul și să-și respecte înaintașii, de care el vorbea mereu cu venerație. Bunicul își învăța „nepoții“ să viseze.

Puțină lume știe că visul lui din ultimii ani era să joace în **Regele moare**.

Acum, regele comediei a murit.

Adio, Majestate!

George Ivașcu

P.S. Stimați colegi, regii nu mor, ei intră în istorie. Teatrul românesc mai are regi și regine. Să încercăm să-i omagiem cât mai sunt printre noi.

Dom' profesor

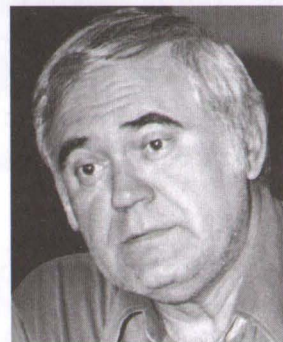
Dem Rădulescu povestea undeva în ce împrejurare s-a ales cu porecla de „Bibanu“. Care nu-i plăcea deloc. Chiar îl scotea din sărite. Am fost de față când un oarecine, un „admirator“, i-a strigat pe stradă: „Să trăiască Bibanu, artistul nostru!“, și Dom' Profesor s-a schimbat la față, îi mai lipsea puțin să se ia la harță, să reacționeze violent. Nu știu dacă și mai aduce aminte cineva ce duel de replici a ieșit când un ziarist foarte tânăr – dotat cu bune intenții și dorind să vorbească de bine despre o mare vedetă comică – a avut nefericita inspirație să-i confunde porecla cu renumele. Dom' Profesor nu l-a iertat niciodată. El nu era o vedetă „populară“. Nu se oprea pe stradă la fiecare câțiva pași să mai stea de vorbă cu unul și cu altul, nu intra prin restaurante așezându-se, pe rând, cam pe la toate mesele, nu gesticula și nu vorbea tare în public. Aproape că-ți venea să te întrebi: ce fel de vedetă o mai fi și asta?

De fapt, era un mare actor. Înzestrat, pe deasupra, cu o forță comică devastatoare. Avea geniu comic. Și chiar în spectacolele acelea ocazionale – „pâinea noastră cea de toate zilele“ – pe care nu le iubea, Dom' Profesor făcea câte-o dinamită de umor din texte inofensive și dietetice. A jucat, din tinerețe, alături de cei mai mari, în marile spectacole ale Naționalului. A făcut filme memorabile și emisiuni de radio și televiziune absolut originale. A avut aproape întotdeauna cât a vrut,

deși el ar fi vrut ceva mai mult... Cumpăra obiecte inutile, era un investitor ridicol și plin de farmec.

Dar visul lui cel mai înalt a fost să fie profesor. Și a fost un excelent profesor de teatru, pentru că a creat școală și a avut elevi... Fără aceste două componente, nu poți fi profesor, niciodată și nicăieri. Dem Rădulescu știa mai mult teatru decât avea prilejul să arate pe scenă. Avea o percepție extraordinară a teatrului. Țin minte că, jucând rolul principal într-o comedie a mea, după câteva repetiții a început să-mi povestească piesa. Doamne, de ce m-am repezit s-o scriu eu înainte? Dacă scriam după ce mi-a povestit-o Dom' Profesor ar fi ieșit o comedie senzațională. El a stabilit o relație între personaje la care nici nu visasem. El a „văzut“ totul în mod comic și teatral. Iar replicile lui spontane, Dumnezeule, ce invenție comică, ce fantezie fără margini!...

Pe vremurile de „aur“, Dom' Profesor era extrem de vulnerabil: dușmanii lui – pentru că, slavă Domnului, avea destul... – care nu reușeau să-l atingă pe scenă, îl loveau în visul lui de-a fi profesor... L-au ținut încâtușat nu știu câtă vreme pe banca conferențiarilor. Cum o să-l facem profesor pe „Bibanu?“, argumentau ei, cu subtilă ironie. Numai că nu trebuiau „să-l facă“. Dom' Profesor era profesor. El se comporta cu un fel de demnitate profesorală. Nu se bătea cu nimeni pe umeri și privea cu dispreț orice gest de intimitate balcanică. El spunea bancuri – și pe scenă, și în societate – pentru că așa voia el, dar

știa foarte bine că ceea ce spune sunt bancuri...

Îmi amintesc că juca într-o comedie de mare succes: rămăneau în fiecare seară fără bilete două, trei sute de solicitanți. Și, în culmea succesului, a decis brusc și a anunțat direcția teatrului că, de săptămâna următoare, nu mai joacă! Motivul? I s-a părut că un director adjunct – os de mitocan, care socotea că dacă ești director peste artiști ești mai important decât ei – nu l-a salutat cu destulă deferență...

Sigur că vedetele au și hachițe. Rar am întâlnit un hachișos ca Dom' Profesor. Poate că de aceea și-a ridicat în cap atâta lume, mai ales ziaristi, dintre care unii i-au făcut zile amare. Mai târziu, aceștia l-au regretat, dar fără să înțeleagă că actorii trebuie iubiți cât sunt în viață, nu după aceea...

Deși abia ne-am despărțit, a început să mi se facă dor de hachițele lui Dom' Profesor. I le iert pe toate, cu o singură excepție: n-o să-i pot ierta niciodată hachița aceea cu care, trist și nefericit, abătut și fără speranță, a lăsat totul în câteva secunde și s-a dus să moară puțin...

Aurel Storin